

спрос на подсолнечник в 2005-2010 гг. подстегнул его производство в Украине на 35%. Параллельно в Украине возросли и перерабатывающие мощности масличных культур до 10 млн т.

Перспективы подсолнечника в России.

Уборочная площадь под подсолнечником в России в рекордном 2011 году составила 7,2 млн. га.

Фермерские хозяйства производят 27% этой культуры.

Потенциальный урожай подсолнечника достигает 4-5 центнера с гектара, однако в России он в 2-3 раза ниже. В 2011 году в Приволжском ФО средний урожай составил 10,7 ц/га, а в Южном ФО- 14,5 ц/га. Основные причины столь низких показателей - нарушения севооборота и агротехнических методов выращивания этой культуры, возрастающее воздействие паразитов, вредителей и болезней. Злейшим врагом подсолнечника в России и за рубежом остается бесхлорофильное растение – паразит заразиха. В настоящее время насчитывается 8 различных рас заразихи.

Подсолнечник - высокодоходная, наиболее рентабельная масличная культура в России. В 2006-2010 годах доля его посевов в структуре производства зерновых и масличных оценивалась в 12%, а в производстве основных масличных (подсолнечник, соя, рапс) - 80%.

Перспективы подсолнечника в мире.

Из произведенных в мире в 2011-2012 годах 38,8 млн. тонн подсолнечника доля Украины составила 8,5, России - 8,4, всех стран ЕС - 6,9, Аргентины - 3,5 и Турции - 1,7 млн. тонн.

Спрос на продукцию масличных культур в мире стабильно увеличивается. Соответственно растет и предложение. За последние 10 лет глобальное производство масличных культур выросло на 43% - до 499 млн. тонн; производство растительных масел - на 62% - до 146 млн. тонн, а их потребление - на 64% -до 145 млн. тонн. По оценкам американских экспертов производство подсолнечника в 2012/1013 годах выросло до 39 млн. т.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Ангелко І.В., к.е.н.,

*Інститут підприємництва та перспективних технологій
Національного університету «Львівська політехніка»*

В сучасних умовах господарювання однією із ключових перешкод світового розвитку та глобальної стабільності є проблема

поширення тіньової економіки. За результатами досліджень Контрольної групи по боротьбі з легалізацією незаконно придбаних грошових коштів (Великобританія), у світі спостерігається тенденція постійного зростання тіньової економіки [1]. За оцінками FATF обсяги тіньової економіки у розвинених країнах оцінюються в середньому на рівні 17% ВВП, у країнах з перехідною економікою – понад 20% і в країнах, що розвиваються, – понад 40%. У тіньовому секторі у межах світової економіки, за даними Світового банку, щорічно виготовляється 8–10 трлн дол. США [2, с. 5].

Слід зазначити, що найбільш потужним та суспільно небезпечним проявом сучасної тіньової економіки є протизаконна діяльність, у тому числі економічна злочинність, характер якої якісно змінився під дією процесів глобалізації та досяг загрозливих для світової спільноти масштабів. Згідно з оцінками Всесвітнього економічного форуму, смінь ринків окремих нелегальних товарів та послуг оцінюється на рівні: підроблених лікарських засобів – 200 млрд. дол., проституції – 190 млрд. дол., марихуани – 140 млрд. дол., підробленої електроніки – 100 млрд. дол., кокаїну – 80 млрд. дол., піратського програмного забезпечення – 50 млрд. дол., торгівлі людьми – 30 млрд. дол., злочинів у сфері охорони навколишнього середовища та торгівлі природними ресурсами – 20 млрд. дол. [3, с. 6]. Разом з тим, за даними експертів МВФ, «кримінальний валовий продукт», що складається з доходів від торгівлі наркотиками, фінансового шахрайства, рекету, проституції, незаконного ігрового бізнесу тощо, становить 2–5% світового ВВП [2, с. 6].

Поширення тіньової діяльності стримує розвиток національних економік, негативно впливає на дієвість важелів управління національними економіками, дестабілізує світові економічні відносини, порушує природний хід відтворювальних процесів, поглинає потенційні ресурси стратегічного розвитку та веде до різкого зниження ефективності державної політики, утруднення, а подекуди – й неможливості регулювання економіки ринковими методами, із застосуванням інструментів грошово-кредитної та податкової політики. Водночас, поширення тіньової зайнятості та тіннізації фінансових потоків підсилюють нерівність всередині країн та між ними.

Головною причиною поширення тіньової діяльності, на думку експертів, є недостатня ефективність міжнародних інституцій та національних органів управління у протидії тіньовій економіці. Так, незважаючи на значні масштаби тіньової економічної діяльності, поки

що відсутній цілісний та скоординований між країнами план дій щодо її подолання. Існуючі програмні документи або стосуються подолання її окремих проявів або спрямовані на протидію тіньовій економічній діяльності у масштабах національних економік.

Для подолання негативних наслідків тіньової економіки, значного зниження її рівня, необхідно розробити та реалізувати стратегію протидії тіньовій економічній діяльності на світовому рівні. Загалом, стратегія детінізації глобальної економіки може містити наступні елементи [3, с. 7]:

- проведення національних аудитів економік країн з метою оцінки масштабів тіньової економічної діяльності та їх впливу на формальну економіку;

- оцінку національних регуляторних систем відносно оподаткування, ліцензування, праці, навколишнього середовища, охорони здоров'я та безпеки, захисту прав споживачів, прав інтелектуальної та промислової власності з метою оцінки можливостей їх спрощення та зменшення вартості їх дотримання;

- дослідження впливу праці мігрантів, зокрема дешевої праці, на національний добробут та дотримання корпоративних стандартів праці;

- запровадження спеціальної допомоги інтеграції для уразливих груп населення

(включаючи меншини, біженців, вимушених переселенців тощо);

- посилення електронного моніторингу та нагляду за грошовими потоками банків та інших фінансових інститутів;

- запровадження жорсткіших правил щодо готівкових транзакцій та збільшення штрафів за не задекларовані та не обліковані готівкові рахунки;

- покращення взаємодії, інформаційного обміну, обміну кращою практикою щодо моніторингу, дізнання та кримінального переслідування між регіональними, національними та міжнародними правоохоронними органами;

- посилення контролю за транзакціями за участі офшорних юрисдикцій;

- вдосконалення правил та норм, які регулюють діяльність фінансових ринків, та забезпечення прозорості фінансових інструментів;

- запровадження та/або вдосконалення нормативних актів щодо лобіювання та діяльності професійних асоціацій, управління державним майном, посилення контролю за підробленими товарами тощо;

— забезпечення діяльності з інформування та адекватного захисту свідків.

Реалізація зазначених рекомендацій дасть змогу хоча б на декілька відсотків знизити рівень тінізації світової економіки та сприятиме усуненню реальних загроз глобальній безпеці.

Література.

1. Обсяги тіньової економіки в світі зростають: Україна у числі перших у цьому списку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pressa.obozrevatel.com/info>

2. Гончарук А.Я. Масштаби та наслідки поширення тіньової економіки і корупції в умовах глобалізації / А.Я. Гончарук, М.І. Флейчук // Науковий вісник Львів. держ. у-ту внутрішніх справ. – 2011. – №1. – С. 3–18.

3. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрямки подолання. – К.: НІСД, 2011. – 31 с.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Дзябура К.С., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Критичний аналіз літературних джерел дозволяє дійти висновку, що продовольча безпека – це відносно нова економічна категорія, щодо сутності якої немає одностайної думки. Англійський термін – (food security) перекладається двозначно: як продовольча безпека та продовольча забезпеченість. Не зважаючи на це, термін продовольча безпека стає обов'язковою частиною лексики політиків, управлінців та журналістів, оскільки це одна з необхідних гарантій права людини на життя та політичний фактор надзвичайно великого значення, який відіграє тим більшу роль, чим глибше криза економіки і держави в цілому.

Проблема продовольчої безпеки має, безперечно, декілька аспектів. По-перше, слід відзначити, що проблема забезпечення продовольством країн, регіонів, домогосподарств, пересічних громадян стояла перед людством з давніх давен. І будь-які соціальні, політичні, економічні кризи базувалися в першу чергу на проблемі нестачі продовольства. Тому вирішенню цієї проблеми урядовці, правники та їх радники приділяли багато уваги в різні часи, в різні епохи, на різних

* Науковий керівник – Зайка С.О., ст. викладач